Penningpolitiska lättnader och Nato-inträde: Exportbolagen spår ljusare framtid

Exportkreditbarometern

Våren 2024

AB Svensk Exportkredit

SEK

Exportkreditbarometern

SEK:s Exportkreditbarometer är en temperaturmätare på svensk exportindustri. Barometern redogör bland annat för exportföretagens finansieringsmöjligheter, exportorderingång, sysselsättningsplaner och synen på ränte- och kronläget. Den tar även upp svenska företags hållbarhetskrav på leverantörer och kunder samt deras investeringsvilja i omställning för att minska sin klimatpåverkan.

Exportorderingång

Exportorderingången skiljer sig åt beroende på företagets storlek. I dagsläget ser de större bolagen en minskning, men klart fler storbolag förväntar sig i stället en rejäl ökning under kommande år, jämfört med andelen som trodde på en ökning i höstens mätning.

För de små bolagen råder omvända förhållanden – fler ser i nuläget en liten ökning, men förväntar sig en nedgång under kommande 12 månader.

Sysselsättning

Index över sysselsättningen i Sverige och utomlands under de kommande 12 månaderna har, till skillnad från i höstas, ökat – men bara för de stora bolagen, som dock upplevde en särskilt stor minskning i höstas och nu ser en återhämtning.

Klimatpåverkan

Vårens Exportkreditbarometer visar att de senaste årens utmanande omvärldsläge inte har dämpat svenska exportörers hållbarhetsfokus. Bland annat ställer företagen i större utsträckning än vid den senaste mätningen krav på sina egna leverantörer när det kommer till mänskliga rättigheter, antikorruption och arbetsvillkor.

Andelen större bolag som de kommande tolv månaderna planerar investeringar i den egna verksamheten för minskad klimatpåverkan är förvisso oförändrad sedan höstens mätning, men bland de mindre bolagen syns en tydlig ökning.

Natomedlemskapet

En femtedel av alla svenska exportföretag tror att exportmöjligheterna kommer att förbättras i samband med Natomedlemskapet. Tre fjärdedelar av alla svenska exportföretag tror dock inte att medlemskapet förändrar möjligheterna.

> En stark svensk exportnäring är avgörande för vår tillväxt. När exportorderingången nu ökar för de mindre bolagen, och de större bolagen förväntar sig en ökning under kommande år, är detta mycket positivt för Sverige som nation.
>
> Magnus Montan, vd på SEK

Vändningen: exportorderingången ökar igen – men endast för de mindre bolagen

De tätt duggande prognoserna om penningpolitiska lättnader slår igenom – optimismen kring utvecklingen av exportorderingången framåt ökar markant.

Trots Rysslands fortsatta invasionskrig i Ukraina, krig mellan Israel och Hamas och ökande geopolitiska spänningar i Mellanöstern visar vårens Exportkreditbarometer att hälften av de svenska exportbolagen tror på ökad orderingång de kommande tolv månaderna. Hägrande räntesänkningar, medlemskapet i Nato och en fortsatt svag krona kan vara bidragande orsaker till den positiva framtidssynen, ökande geopolitiska spänningar till trots.

Exportorderingången på totalnivå upplevs av företagen ha ökat både i nuläge och framöver, men det är dock skillnader mellan stora och små bolag. De större bolagen ser i nuläget en minskning, men förväntar sig en ökning under kommande år. För de små bolagen råder omvända förhållanden.

Resultatet indikerar en tydlig attitydskillnad jämfört med i höstas, då orderingången de tidigare 6 månaderna hade minskat för exportbolagen och, framför allt, att fler av de stora bolagen räknade med ytterligare minskningar framåt.

– *Den första räntesänkning som Riksbanken har genomfört, i kombination med förväntningar kring betydligt fler sänkningar framöver, leder till lägre finansierings kostnader för svenska exportföretag, vilket bidrar till en mer positiv syn på orderin gången kommande år, säger Maria Simonson, tf. chef Kundrelationer och Hållbarhetschef hos SEK.*

De större exportbolagen är mest positiva. I mätningen så sent som för ett halvår sedan, hösten 2023, var de mer benägna att tro på en minskad orderingång de kommande tolv månaderna. Här syns en tydlig vändning. Sveriges medlemskap i Nato förväntas medföra affärsmöjligheter för både stora och små svenska exportbolag. Dessa potentiella affärs-möjligheter i kombination med den fortsatt svaga kronan kan vara bidragande orsaker till den återvändande optimismen.

– *Att möjliggöra och stärka svensk export är avgörande för svensk ekonomis tillväxt, eftersom nästan halva Sveriges BNP utgörs av export. Sverige ligger i framkant när det kommer till teknisk utveckling inom både industri och försvar och sannolikt medför Sveriges Nato-inträde ökade exportmöjligheter, vilket är mycket positiv för tillväxten, säger Maria Simonson.*

Hur väntas företagets exportorderingång utvecklas under de kommande 12 månaderna?

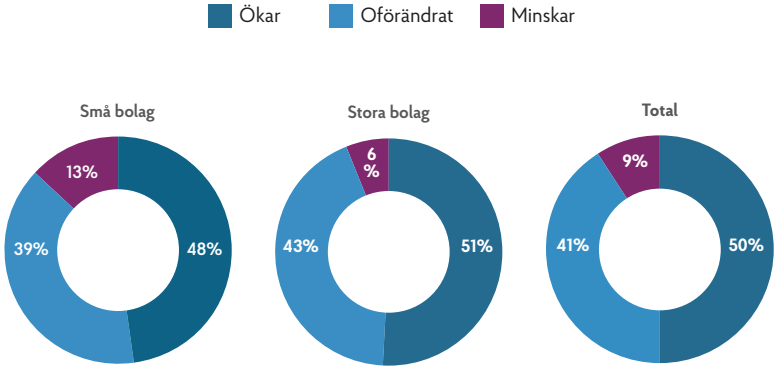

Negativ trend bruten: nyrekryteringar bland storföretagen i Sverige ökar

Den negativa trenden som syntes mellan våren 2023 och senaste mätningen i höstas, då index för sysselsättningen kommande år minskade från 64 till 53, är bruten. Totalt sett väntas sysselsättningen under de kommande 12 månaderna stiga, om än marginellt, och index ökar från 53 hösten 2023 till 55 våren 2024.

I höstas var det storbolagen som stod för minskningen – och det är nu storbolagen som står för ökningen. Bland stora bolag ökar index kraftigt från 45 till 54.

Det råder dock omvända förhållanden hos småbolaget. Hösten 2023 låg index på 69, medan index nu sjunker till 58. Detta är dock fortfarande en bra bit över 50, vilket visar på att bolagen inte förväntar sig att minska personal utan helt enkelt inte nyrekrytera i samma hastighet som tidigare.

Storföretagens nyrekryteringar utomlands väntas dock minska under de kommande 12 månaderna (index 56 i höstas, jämfört med 52 i vårens mätning).

- *I höstas visade mätningen på att storbolagen planerade att avvakta med nyrekryteringar, och till och med minska antalet anställda något. Det är mycket positivt att denna negativa trend verkar vara bruten. Många sektorer inom den svenska exportnäringen väntas kräva nyanställningar framöver, exempelvis energi försörjning, stål- och försvarsindustrin, säger Magnus Montan, vd hos SEK.*

Exportorderingång och sysselsättning framåtblickande

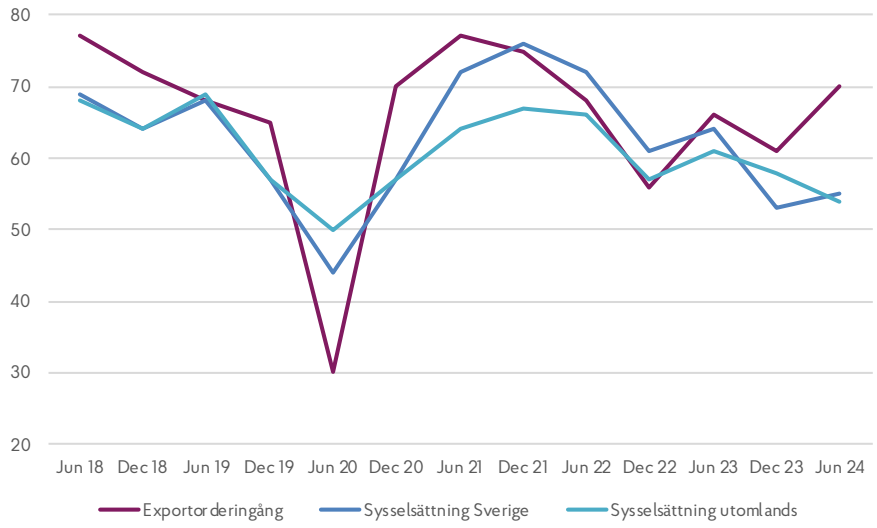

Försämrad likviditetssituation hos stora bolag – omvänt hos de mindre företagen

I höstens mätning upplevde både stora och små bolag en förbättrad likviditetssituation. Detta har dock i den senaste mätningen förändrats – de mindre bolagen fortsätter att uppleva en förbättring, men storbolagen upplever däremot en försämring under de senaste 6 månaderna.

Framåtblickade ser det dock mer positivt ut och företagen har en ljusare syn på framtiden än tidigare. Både stora och små bolag tror på en förbättrad likviditetssituation under de kommande 12 månaderna, men ökningen är särskilt stor bland de större bolagen.

- *De flesta tecken tyder på att den finansiella svacka som vi har sett de senaste åren inte blir alls lika djup som tidigare förutspåtts, vilket speglas i företagens positiva framtidssyn. Det finns dock en risk att framför allt småbolag har en förväntan att en sjunkande inflation kan leda till en högre marginal – att de kan öka priserna mer än hur mycket priset på insatsvaror ökar. Det gäller att ha fortsatt god kostnadskontroll för att undvika bakslag, säger Maria Simonson.*

Prisbilden för finansiering väntas förbättras rejält

Både stora och små bolag upplever att prisbilden för finansiering har förbättrats något, men den största skillnaden ligger framöver. I höstas trodde endast 30 procent av alla exportföretag på en billigare finansiering – idag tror hela 76 procent att finansieringen sjunker i pris framöver.

Under kommande 12 månader tror dock bolagen, och speciellt storbolagen, på en rejält förbättrad finansiell situation (index 63 i vårens mätning, jämfört med 51 i höstas).

- *Den positiva synen på företagens finansiella situation framöver speglar företagens förhoppningar om kommande prognosticerade räntesänkningar. Samma sak som för pressade hushåll med höga bolånekostnader – man räknar med att lånen kommer att bli billigare framöver, säger Maria Simonson.*

Allt färre upplever den svaga kronan som positiv

Vårens Exportkreditbarometer visar att det nu bara är 4 av 10 bolag (44 procent) som upplever den svaga kronkursen som positiv, medan 5 av 10 (52 procent) upplevde detsamma i höstas.

- *Svaren ter sig väldigt rimliga då kronan stärkts något under våren, jämfört med i höstas. Det finns också antagligen en viss tillvänjningseffekt som bolagen börjar känna av i och med att kronan varit svag under lång tid. Generellt sett så är en svag krona positivt för svensk export, men utländska insatsvaror blir också dyrare och det finns en risk att de lägre priserna för svenska produkter blir ett slags normalläge för köparna, säger Erik Hådén, chef för investerarrelationer och makroekonomisk analys på SEK.*

När det kommer till kronans utveckling de kommande 12 månaderna tror fler av de mindre bolagen på att kronan stärks, men färre av de större bolagen. Sammantaget är bolagens syn oförändrad sedan höstens mätning.

Företagen räknar med räntesänkningar

Fortsatt väldigt få, om än något fler än i höstens undersökning, upplever dagens ränteläge som fördelaktigt. Dock har andelen bolag som tror på en höjning av räntan minskat dramatiskt. I vårens undersökning tror bara 3 procent av bolagen på att räntan kommer att höjas, medan 43 procent förväntade sig det i höstas. Åsiktsskiftet beror sannolikt på att man i slutet av 2023 började prata om räntesänkningar, som nu börjat materialiseras, där också marknaden prisar in ytterligare sänkningar. Idag tror 9 av 10 bolag (88 procent) att räntan kommer att sänkas de kommande 12 månaderna.

- *Jag hade blivit förvånad om bolagen trott något annat, då i princip hela samhället nu är inställt på räntesänkningar och Riksbanken sänkte styrräntan i maj. Sverige har väldigt goda statsfinanser, vilket kan möjliggöra stora politiska satsningar i höstens budget. Det innebär att tillväxtutsikterna för 2025 och framåt ser goda ut och många bedömare tror på en tillväxt redan nästa år på 2-3 procent, säger Erik Hådén.*

Kronans utveckling under de kommande 12 månaderna?

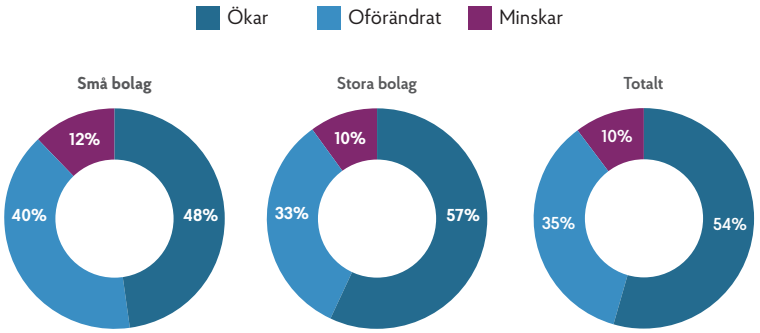

Räntans utveckling under de kommande 12 månaderna?

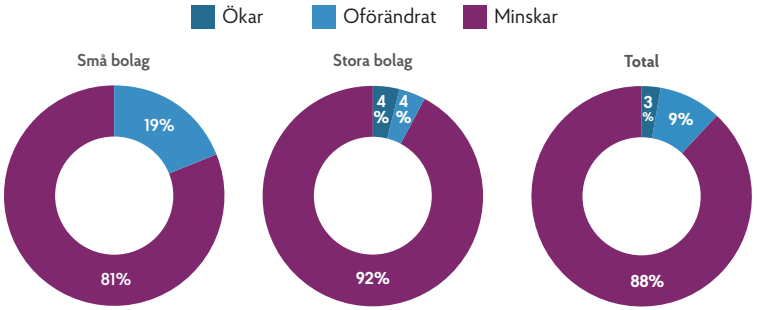

Kundernas finansieringsmöjligheter förbättras – men långsamt...

De svenska exportbolagen upplevde i mätningen i höstas att deras kunders finansieringsmöjligheter för inköp av svensk export hade minskat kraftigt, med index 29. Då detta är en viktig faktor för svensk export är det mycket positivt att en vändning nu har skett, (index stiger till 37 våren 2024) – men förbättringen sker långsamt och ligger fortsatt på låga nivåer.

- *En förklaring kan vara att Sveriges största exportmarknader, Norden och Tyskland, har ännu mer utmanande ekonomiska lägen än vad Sverige har. SEK:s roll som finansiär är därför i dagsläget ännu viktigare, för att möjliggöra svensk export, säger Maria Simonson.*

Reshoring, nearshoring – eller stanna där man är?

Begrepp som reshoring, nearshoring och friendshoring har florerar frekvent sedan covid 19-pandemins intåg skapade svåra konsekvenser för världens logistikkedjor. Men trots detta i färskt minne planerar nästan inga svenska exportföretag att flytta hela eller delar av sin produktion under 2024.

Av de få respondenter som dock planerar en produktionsflytt anger knappt hälften kostnadsfördelar som främsta orsak till flytten. En tredjedel flyttar produktionen på grund av närhet till kunder. Riskspridning anges som en orsak för småbolagen, men inte alls av de större företagen.

4 av 10 svenska exportörer planerar dock att investera i ny produktion under 2024. Främsta orsaker till dessa investeringar kan vara ökade hållbarhetskrav, men också ny teknik och ökad efterfrågan på företagets varor/tjänster.

Fler mindre bolag planerar för minskad klimatpåverkan

Osäkerheten minskar – fler mindre bolag planerar för minskad klimatpåverkan

Sju av tio bolag (66 procent) planerar investeringar för minskad klimatpåverkan från den egna verksamheten - en marginell minskning från höstens mätning då 70 procent av bolagen uppgav detsamma.

Bland de mindre bolagen är investeringsviljan dock något starkare och andelen bolag som planerar investeringar för minskad klimatpåverkan har stigit från 5 av 10 bolag (52 procent) till 6 av 10 (57 procent). Ökningen kan bero på att andelen bolag som svarade "vet ej" i höstens undersökning har minskat från 7 till 2 procent, men också på penningpolitiska lättnader.

- *Det har varit utmanande tider för många företag och framför allt mindre bolag har varit försiktiga med investeringar. Det är mycket positivt att vi nu ser att de mindre exportbolagen vågar investera och satsa för att minska sina utsläpp, vilket eventuellt kan kopplas till penningpolitiska lättnader, säger Magnus Montan, vd hos SEK.*

Planerar ni att göra investeringar i er verksamhet i syfte att minska klimatpåverkan, de närmaste 12 månaderna?

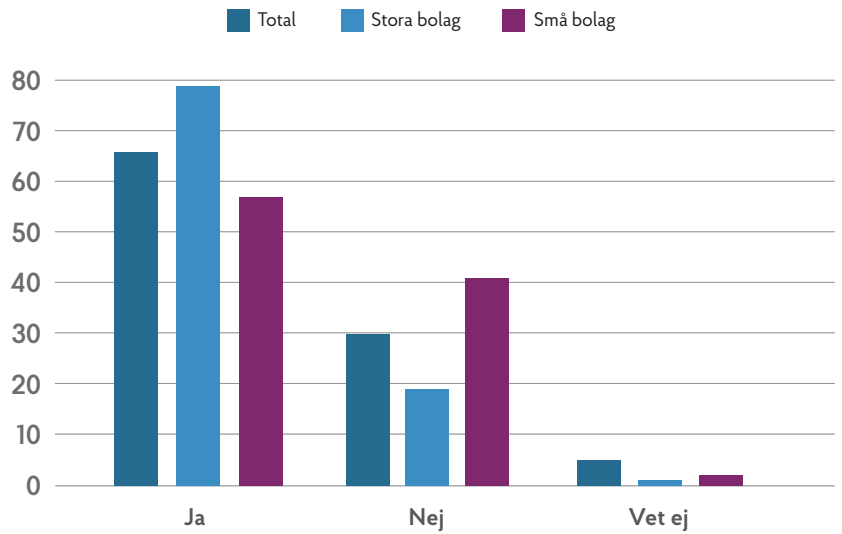

9 av 10 stora exportbolag ställer krav på antikorruption

Andelen exportbolag som växlar upp kraven på sina egna leverantörer när det gäller hållbarhet låg redan i höstas på en hög nivå men har i vårens undersökning ökat ytterligare. Områdena som bolagen tillfrågats om är klimat/miljö, mänskliga rättigheter, arbetsvillkor och antikorruption.

När det kommer till klimat/miljö svarar en större andel, 9 av 10 (88 procent) av både större och mindre exportbolag att man rutinmässigt ställer hållbarhetskrav på sina leverantörer – en klar ökning från i höstas då 8 av 10 (81 procent) uppgav detsamma. Färre av de mindre bolagen ställer motsvarande krav, men även bland dessa syns en ökning. Hösten 2023 uppgav 6 av 10 (64 procent) att de ställde hållbarhetskrav kopplade till klimat och miljö på sina leverantörer, en andel som nu ökat till att gälla för 7 av 10 (72 procent) bolag. Mänskliga rättigheter blir allt viktigare för svenska exportbolag och en allt större andel av såväl större som mindre bolag ställer krav på leverantörerna. I båda bolagsgrupperna ökar andelen kravställande bolag med 7 procentenheter, från 80 procent till 87 procent av de stora bolagen, medan de ökningen bland de mindre steg från 65 till 72 procent.

Även andelen bolag som ställer krav kopplade till arbetsvillkor ökar sammantaget för båda bolagsgrupperna och stiger från 7 av 10 (74 procent) till 8 av 10 (82 procent). Störst positiv utveckling ser vi bland de stora bolagen, där andelen företag som ställer krav kopplade till arbetsvillkor ökat med 14 procentenheter från 8 av 10 bolag (75 procent) till 9 av 10 bolag (89 procent).

Även kraven på antikorruption har ökat markant bland de stora bolagen, från 8 av 10 bolag (80 procent) till 9 av 10 bolag (89 procent). De mindre bolagens krav när det kommer till antikorruption ligger kvar på höstens nivå, då 7 av 10 bolag uppgav att man rutinmässigt ställer antikorruptionskrav på sina leverantörer.

Ställer ni rutinmässigt hållbarhetskrav på era leverantörer gällande något/några av följande områden?

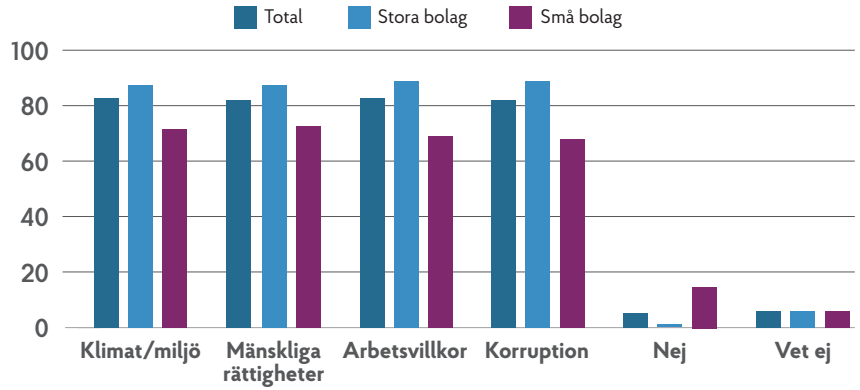

Ökat fokus på mänskliga rättigheter

I vårens undersökning uppger i princip lika många bolag som tidigare att man rutinmässigt ställer hållbarhetskrav på sina kunder när det kommer till miljö och klimataspekter. Exportkreditbarometern visar dock framför allt ett uppsving när det kommer till krav på mänskliga rättigheter, samt även en marginell ökning av krav kopplade till antikorruption och arbetsvillkor.

I höstas svarade 44 procent av bolagen ja på frågan om man ställer hållbarhetsfrågor kopplade till mänskliga rättigheter - en andel som nu ökat till 50 procent. Av de större bolagen ställer närmare 6 av 10 (57 procent) bolag hållbarhetsfrågor kopplade till mänskliga rättigheter, medan bara 35 procent av de mindre bolagen ställer motsvarande frågor. I båda grupperna har det dock skett en ökning med 6 procentenheter sedan höstens mätning och markant färre av de mindre bolagen, 10 procent svarar att de inte vet, jämför med i höstas då 15 procent svarade detsamma.

När det kommer till antikorruption har det framför allt skett en förändring bland de mindre bolagen sedan i höstas, då 3 av 10 bolag (33 procent) ställde frågor om antikorruption nu stigit till 4 av 10 (38 procent).

Ställer ni rutinmässigt hållbarhetskrav på era kunder gällande något/några av följande områden?

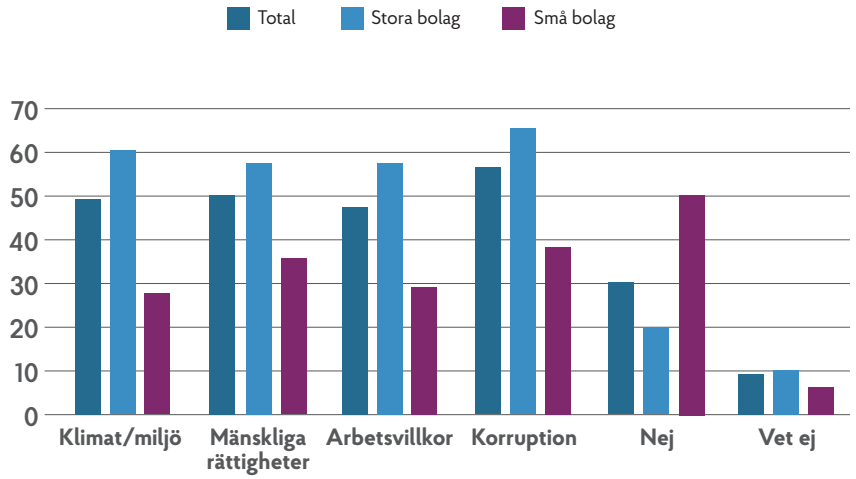

Hållbarhetskraven från kunderna relativt oförändrade

När det kommer till hållbarhetskraven från bolagens egna kunder så uppger fortfarande omkring 5 av 10 bolag att hållbarhetskraven från kunderna ökat det senaste året medan 4 av 10 upplever att kraven är oförändrade. Inga bolag uppger att hållbarhetskraven sänkts.

Bland de större bolagen syns ingen markant förändring sedan höstens undersökning. Däremot kan en viss förändring synas hos de mindre bolagen, där 55 procent i vårens mätning upplever att hållbarhetskraven från deras kunder har ökat, jämfört med 50 procent i höstas.

Upplever ni att hållbarhetskraven från era kunder har förändrats under det senaste året?

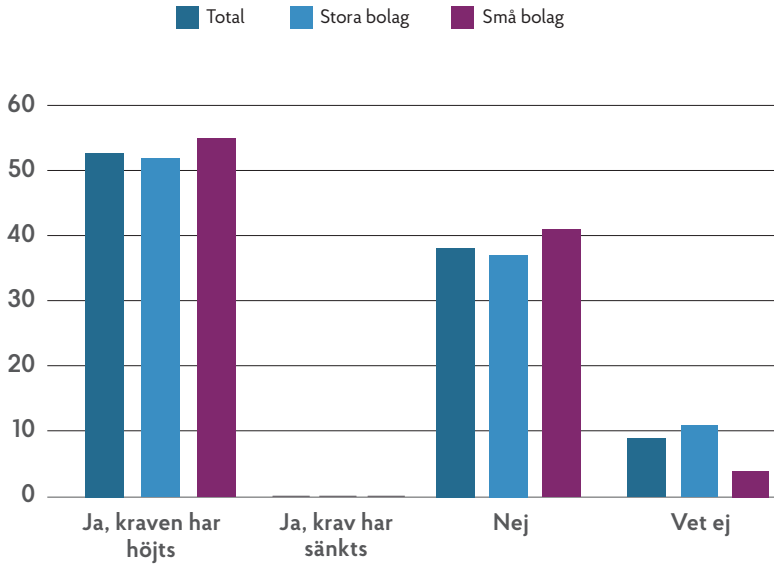

Mindre bolag upplever ökade krav på hållbarhetsrapportering

I vårens mätning är det markant fler av de mindre bolagen som upplever ökade krav på hållbarhetsrapportering, jämfört med mätningen hösten 2023. I höstens mätning svarade 56 procent att kraven ökat. I vårens mätning har denna andel av de mindre bolagen ökat med 10 procent, och det är nu 66 procent av de mindre bolagen som menar att kraven på hållbarhetsrapportering har ökat.

Sammantaget för stora och små bolag upplever 8 av 10 (77 procent) att kraven ökat, medan 7 av 10 upplevde ökade krav i höstens mätning.

Mer positiv framtidssyn hos exportföretagen

Trots en fortsatt orolig omvärld spår exportföretagen en ljusare framtid under kommande år. Samtliga siffror – finansiell situation, likviditetssituation, orderingång och sysselsättning i Sverige – ökar jämfört med vårens mätning.

- *Det är glädjande att kurvan över exportföretagens framtidssyn vänder uppåt, efter höstens nedgång. Många företag ser positivt på framtiden, med bland annat förväntade räntesänkningar som stärker företagens finansiella situation. Det är dock viktigt, inte minst på grund av orosmoment i vår omvärld, att SEK tillsammans med aktörer i Team Sweden, banker och andra partners fortsätter att arbeta för att stärka svensk export globalt, säger Magnus Montan.*

Exportföretagens framtidstro

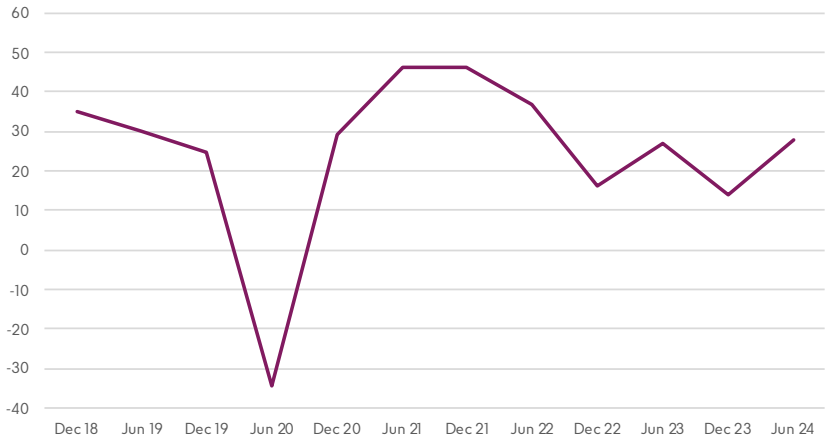

Finansiell situation

Den upplevda finansiella situationen är i nuläget oförändrad på totalnivå, jämfört med den senaste mätningen i oktober 2023. Små bolag upplever dock en förstärkning. Under de kommande tolv månaderna räknar främst stora bolag med en stärkt finansiell situation jämfört med i höstas.

Likviditetssituation

Storbolagen upplever i nuläget en försämrad likviditetssituation, medan de små bolagen upplever en förstärkning. Framåtblickande räknar både stora och små bolag med en stärkt likviditet jämfört med i höstas. Ökningen är större för de stora bolagen.

Orderingång

50 procent av de svenska exportföretagen tror på en ökad orderingång under kommande 12 månaderna, en rejäl omsvängning jämfört med endast 38 procent i höstas.

Sysselsättning

28 procent räknar med att öka antalet anställningar i Sverige under det kommande året, vilket är oförändrat jämfört med i höstas (27 procent)

Finansieringsmöjligheter

Möjligheterna till finansiering via kapital-/kreditmarknaden är i nuläget oförändrade för de flesta bolagen. Framåtblickande upplevs möjligheterna bli bättre jämfört med i höstas, främst av stora bolag där knappt en fjärdedel tror på förbättring. Möjligheterna till finansiering via bankmarknaden upplevs något bättre än i höstas. Framåtblickande väntas möjligheterna bli betydligt bättre, även om det fortfarande är tre fjärdedelar som tror på oförändrade möjligheter.

Sammanställning av resultat

	Små bolag			Stora bolag		
	Nuläge	Framåt blickande	Total	Nuläge	Framåt blickande	Total
Företagens finansiella situation	63 (55)	68 (65)	66 (60)	52 (54)	63 (51)	58 (53)
Finansieringsbehov	53 (52)	53 (54)	53 (53)	59 (56)	59 (56)	59 (56)
Finansiering via kapital/ kredit- och bankmarknaden	49 (50)	54 (47)	52 (49)	51 (49)	59 (49)	55 (49)
Prisbilden för finansiering	22 (11)	68 (25)	45 (18)	29 (15)	80 (32)	54 (23)
Exportorderingången	60 (53)	67 (70)	64 (61)	47 (49)	72 (57)	60 (53)
Kassasituationen	62 (56)	72 (66)	67 (61)	50 (57)	63 (53)	57 (55)
Tillgången till finansiering via kapital/kreditmarknaden	49 (51)	53 (52)	51 (51)	48 (47)	61 (51)	55 (49)
Tillgången till finansiering via bankmarknaden	50 (49)	55 (43)	52 (46)	54 (51)	57 (48)	55 (50)
Sysselsättningsplaner i Sverige		58 (69)			54 (45)	
Sysselsättningsplaner utomlans		57 (62)			52 (56)	

	Total		
	Nuläge	Framåt blickande	Total
Företagens finansiella situation	55 (55)	65 (56)	60 (55)
Finansieringsbehov	57 (54)	57 (55)	57 (55)
Finansiering via kapital/ kredit- och bankmarknaden	51 (49)	57 (49)	54 (49)
Prisbilden för finansiering	26 (13)	76 (30)	51 (22)
Exportorderingången	52 (50)	70 (61)	61 (56)
Kassasituationen	54 (57)	66 (57)	60 (57)
Tillgången till finansiering via kapital/kreditmarknaden	48 (48)	58 (51)	53 (49)
Tillgången till finansiering via bankmarknaden	53 (51)	56 (47)	54 (49)
Sysselsättningsplaner i Sverige		55 (53)	
Sysselsättningsplaner utomlans		54 (58)	

Om Exportkreditbarometern

Målgruppen är svenska exportföretag med en omsättning på minst 25 miljoner kronor samt en exportandel på minst 50 procent. Resultatet redovisas för stora respektive små företag och gränsen går vid en omsättning på 250 miljoner kronor. Urvalet har gjorts slumpmässigt av Statistikmyndigheten SCB utifrån momsregistret. På så sätt fångar barometern upp företag som är av vikt för svensk export. I undersökningen har totalt 201 företag svarat, 100 i gruppen stora företag och 101 i gruppen små företag. Intervjuerna genomfördes av Origo Group under perioden 18 mars – 8 april och undersökningen är statistiskt säkerställd.

Om Svensk Exportkredit

Svensk Exportkredit (SEK) är ett kommersiellt drivet statligt bolag som finansierar exportföretag, deras underleverantörer och internationella köpare av svenska varor och tjänster. Finansiering från SEK ger företagen möjlighet att växa och bidrar till jobb och tillväxt i Sverige. SEK finansierar även omställningen till ett mer hållbart samhälle, både i Sverige och globalt. Med utlåning i 60 länder har bolaget lång erfarenhet av internationella affärer och är en naturlig samarbetspartner vid exportfinansiering.

Har du frågor om Exportkreditbarometern?

Vänligen kontakta Katarina Daniels,
Press- och kommunikationschef

Telefon: +46 72 080 68 85
E-post: katarina.daniels@sek.se

Vi finansierar hållbar export

SEK

AB Svensk Exportkredit
Fleminggatan 20 · Box 194 · 101 23 Stockholm
Tel: 08-613 83 00 · information@sek.se
www.sek.se